

Gert Peersman over sanering van begroting: 'Geef minder geld aan de regio's'

De nieuwe regering staat voor een besparingsoperatie van 25 miljard euro. Bij de federale overheid is er weinig ruimte over, tenzij we snoeien in

de welvaartsstaat of de belastingen verhogen, zegt de Gentse economieprofessor Gert Peersman in Trends Talk dit weekend. Volgens Peersman blijft er nog één oplossing over: "De regio's moeten mee in het besparingsbad."

De beste manier om onze overheidsfinanciën te saneren, is meer economische groei. Dat levert automatisch een verhoging van de belastingontvangsten en een daling van de schuldgraad op. Maar groei komt niet op bestelling, aldus de Gentse econoom Gert Peersman in Trends Talk. Er moeten meer mensen aan het werk, en vooral de productiviteit moet omhoog, onder meer door investeringen in onderwijs, infrastructuur en onderzoek en ontwikkeling, en door de inschakeling van artificiële intelligentie in de economie. Dat alles vergt tijd, terwijl de begroting vandaag zwaar in het rood zit en de Europese Commissie ons op het strafbankje heeft gezet.

De nieuwe regering zal 25 miljard euro moeten besparen. “Dat is ongeveer 5.000 euro per gezin per jaar”, zegt Peersman. “De federale regering heeft maar twee mogelijkheden: belastingen verhogen – en daar zitten we niet op te wachten – of snoeien in onze welvaartsstaat. Want naast een belastingverhoging heb je eigenlijk alleen nog maar de sociale uitgaven: de gezondheidszorg zit daar, onze pensioenen zitten daar. Voor de rest zijn er niet veel federale uitgaven waarop je kunt besparen om dat op te vangen. Dat gaat over militaire uitgaven, over justitie: de zaken die eerder meer dan minder budget nodig hebben.”

Lees Trends digitaal

voor maar € 14,95/maand

Ik neem een abonnement »

Ambtenaren en subsidies

Waar valt dan wèl nog geld te rapen? Bij de regio's, aldus Peersman. Zij hebben een groot ambtenarenapparaat en zijn rijk genoeg om subsidies uit te delen. Maar ze hebben geen prikkels om te besparen. “We moeten nadenken over een staatshervorming waarbij de financieringswet wordt herzien. De regio's moeten mee in het bad getrokken worden. Dan zal de pijn voor de gemiddelde Belg, de gemiddelde Vlaming ook, lager zijn. Door minder geld door te geven aan de regio's, zodanig dat het begrotingstekort federaal gemakkelijker weggewerkt kan worden zonder de belastingen te verhogen of naar de sociale zekerheid te kijken.”

Een alternatief is om federale bevoegdheden door te schuiven naar de regio's, zonder het nodige budget mee over te hevelen. Zo zou je een dure bevoegdheid als gezondheidszorg helemaal kunnen regionaliseren, maar de regio's verplichten de factuur te betalen. Dat zou de regio's dwingen te snoeien in hun ambtenarenapparaat en de subsidies.

Wallonië en Brussel

De besparingsoperatie zou dus kunnen uitdraaien op een strijd tussen het federale niveau en de regio's. Maar voor de gewone Belg maakt dat geen verschil, aldus Peersman. “Uiteindelijk gaat het over u en ik – de gemiddelde Vlaming, de gemiddelde Belg – die de factuur moeten betalen. Dan kun je als regionale regering moeilijk zeggen: ‘Wij doen niks.’ Daardoor zal diezelfde Vlaming federaal meer belastingen moeten betalen.”

Maar zullen de regio's de begrotingsfactuur zomaar slikken? De Vlaamse begroting ziet er redelijk gezond uit, maar de Waalse en de Brusselse overheidsfinanciën zitten in slechte papieren. Volgens Peersman wordt de ernst van de Waalse en de Brusselse begrotingsproblemen overdreven. Op korte termijn zullen Wallonië en Brussel elk een stuk van de besparing moeten

dragen, waardoor hun begroting niet naar een overschot zal kunnen gaan. “Maar op lange termijn zouden ook die begrotingen gezond moeten kunnen worden. Waarom? Omdat de economische groei altijd voor meer inkomsten zal zorgen op die niveaus, terwijl de extra uitgaven voor vergrijzing, defensie enzovoort niet op die niveaus zitten. Die zitten federaal.”

Daardoor zullen de Waalse en de Brusselse begroting uiteindelijk gezond worden, aldus Peersman. “Het is echt niet zo moeilijk.”

Bekijk de volledige Trends Talk met Gert Peersman vanaf 11 uur zaterdagochtend op Kanaal Z (en vervolgens in de weekendlus) of hier online.

Jozef Vangelder